

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET I RANA

Til: Allan Rognan (leder)
Kerstin Ander-Trønsdal (nestleder)
Konrad Lillerødvaan (medlem)
Are Nakling (medlem)
Johanne Alteren (medlem)

Sted: Rana rådhus, møterom Havmannen (kan disponeres frem til kl. 12.00.)
Tid: 12.12.2018, KL 0830

Til møtet foreligger følgende saker:

042/18 Godkjenning av protokoll fra møte 22.11.2018 043/18 Utkast til plan for selskapskontroll av HAF IKS

- OBS:**
- Vennligst informer KU-sekretær snarest dersom du må melde forfall til møtet slik at KU-sekretær kan kalle inn varamedlem.
  - KU-medlemmer bes i god tid si fra til KU-sekretær om forhold som gjør, eller kan gjøre han/henne inhabil i sak fra sakslisten slik at vararepresentant eventuelt kan innkalles.

Vel møtt!

Allan Rognan
leder KU-Rana
04.12.2018

Kopi av innkalling og møtedokumenter er sendt til:

- Ordfører, rådmann, Deloitte AS v/Birte Bjørkelo og v/Harald Halvorsen

Kopi av innkalling/saksliste er sendt til:

- varamedlemmene: Svenn Tovås, Eva Monica Hestvik, Børge Henriksen, Lisa Heggli, Per Tjelmeland, Kristin Aasbø, Roar Eliassen, Harry Monsen.

Møtedokumentene er tilgjengelig på www.ihkus.no på siden for Rana.

SAKSFREMLEGG

KU-RANA
Møte 12.12.2018

Sak 042/18 Godkjenning av protokoll fra møte 22.11.2018

Dokumenter:

- Protokoll fra møtet 21.09.2018.

Saksorientering:

Til det utsendte utkast til protokoll fra møtet 22.11.2018, kom det ingen ønsker om endringer. Det kom tilbakemelding fra 4 av de 4 møtende medlemmene.

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget godkjenner protokoll fra møtet 22.11.2018.

PROTOKOLL FRA MØTE 22.11.2018 KONTROLLUTVALGET I RANA

Tid: 22.11.2018 kl 08.30-10.30.
 Sted: Rana rådhus, møterom Havmannen
 Tilstede: Allan Rognan (leder)
 Konrad Lillerødvann (medlem)
 Are Nakling (medlem)
 Børge Henriksen (vara for Ander-Trønsdal)
 Lisa Heggli (vara for Alteren)
 Forfall: Kerstin Ander-Trønsdal (nestleder)
 Johanne Alteren (medlem)
 For øvrig møtte:
 Geir Waage (ordfører)
 Robert Pettersen (rådmann)
 Gislaug Øygarden (kommuneadvokat)
 Knut Soleglad (KU-sekretær)
 Tilstede pr. telefon:
 Birte Bjørkelo (Deloitte AS)

Allan Rognan åpnet møtet og innhentet følgende status:

- Innkalling: Godkjent.
- Sakliste: Godkjent
- Deltakere: 5 av 5 medlemmer deltok, og møtet var beslutningsdyktig.

I møtet ble følgende saker behandlet:

Sak 041/18 Bestilling av forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av HAF IKS

Møtebehandling:

Ordfører og rådmann orienterte rundt sin kjennskap til tematikken.

KU-leder Rognan og KU-medlem Lillerødvann ba om å få sin habilitet vurdert. KU-medlem Are Nakling ble valgt til å lede møtet ved drøftelse og avgjørelse av habilitet. Kommuneadvokat gav faglige vurderinger av habilitets-spørsmålet. KU avgjorde at slik saken foreligger pr. i dag, kan det ikke ses forhold som gjør KU-leder Rognan eller KU-medlem Lillerødvann inhabile. Kommuneadvokat anbefalte at ny vurdering av habilitet gjøres når KU skal ta stilling til prosjektplanen for forvaltningsrevisjonen. Til KUs neste behandling av saken bes KU-sekretær fremskaffe oversikt over medlemmer og varamedlemmer i HAFs styrende organer.

Innstilling til vedtak ble formulert i møtet og godkjent med følgende ordlyd:
 «Med bakgrunn i informasjonen som fremkom i møtet, bes revisjonen utarbeide utkast til plan for forvaltningsrevisjon av HAF IKS.

Planen behandles i nytt møte som avholdes 12.12.2018 kl. 08.30.»

Vedtaket var enstemmig.

PROTOKOLL FRA MØTE 22.11.2018 KONTROLLUTVALGET I RANA

Vedtak:

Med bakgrunn i informasjonen som fremkom i møtet, bes revisjonen utarbeide utkast til plan for forvaltningsrevisjon av HAF IKS.

Planen behandles i nytt møte som avholdes 12.12.2018 kl. 08.30.

Eventuelt   **Vedr. situasjonen på Engevollen**

Møtebehandling:

KU-sekretær bes fremskaffe saksdokumentene fra Helse- og Sosialkomiteens møte den 21.11.2018 vedr. «Engevollen». Dokumentene legges frem i KUs neste ordinære møte den 18.01.2019.

_____
Allan Rognan (leder)

_____
Konrad Lillerødvann (medlem)

_____
Are Nakling (medlem)

_____
Børge Henriksen (vara for Ander-Trønsdal)

_____
Lisa Heggli (vara for Alteren)

SAKSFREMLEGG

KU-RANA
Møte 12.12.2018

Sak 043/18 Utkast til plan for selskapskontroll av HAF IKS

Dokumenter:

- Utkast til plan for selskapskontroll av HAF IKS
- KST-sak 97/18, utdrag av saksprotokoll
- KST-sak 97/18, saksdokumentene

Saksorientering:

I forbindelse med kommunestyresak 97/18 den 15.11.2018 vedtok kommunestyret bl.a. følgende:

Kommunestyret ber videre kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet. Dette må gis prioritet slik at det kan ses i sammenheng med eierskapsmeldingen.»

På ovennevnte bakgrunn avholdt KU et ekstraordinært møte den 22.11.2018 der følgende ble vedtatt:

Med bakgrunn i informasjonen som fremkom i møtet, bes revisjonen utarbeide utkast til plan for forvaltningsrevisjon av HAF IKS.

Planen behandles i nytt møte som avholdes 12.12.2018 kl. 08.30.

Vedlagt følger utkast til den bestilte planen som er utarbeidet av kommunens revisor Deloitte AS. Forvaltningsrevisor vil i møtet kunne gi supplerende informasjon til momentene i planen samt for øvrig veilede med hensyn til denne type undersøkelser.

Vedlagt følger også saksdokumentene fra kommunestyremøte 97/18 der kommunestyret vedtok å be KU gjennomføre selskapskontroll av selskapet.

Vedr. habilitets spørsmål ved KUs behandling av saken:

KU-leder Rognan og KU-medlem Lillerødvann har varslet ønske om å få vurdert sin habilitet i forhold til behandlingen av prosjektplan for selskapskontrollen. Begge møter i KU inntil habilitetsspørsmålet er avgjort. Samtidig møter deres to varamenn for å delta i drøftelse av habilitetsspørsmål og eventuelt videre i behandlingen av prosjektplanen.

KU bes drøfte om vedlagte plan for selskapskontroll er dekkende i forhold til kommunestyrets anmodning til kontrollutvalget.

Innstilling til vedtak:

Kontrollutvalget vedtar å bestille selskapskontroll av HAF IKS basert på den fremlagte planen for selskapskontroll og med de endringer til planen som fremkom i møtet.

Selskapskontroll | Rana kommune
Helgeland Avfallsforedling IKS
Prosjektplan/engagement letter

Desember 2018

«Selskapskontroll av HAF IKS -
prosjektplan»

Desember 2018

Prosjektplan utarbeidet for Rana
kommune av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Innhold

1.	Formål og problemstillinger	4
2.	Kontrollkriterier	6
3.	Metode	7
4.	Tid og ressursbruk	8

1. Formål og problemstillinger

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling fra kontrollutvalget 22.11.2018 og 041/18 utarbeidet en prosjektplan for selskapskontroll av Helgeland avfallsselskap (HAF) IKS.

HAF er et interkommunalt avfallsselskap eid av Rana kommunen sammen med Hemnes kommune, Lurøy kommune, Nesna kommune, Rødøy kommune og Træna kommune. Rana kommune eier 48 % av selskapet. Selskapet ble etablert i 1994 og har ansvaret for renovasjon og septik for de 35 000 innbyggerne i eierkommunene

Kommunestyret vedtok i møtet 15.11.2018 å be kontrollutvalget om å gjennomføre en selskapskontroll av HAF IKS. Bakgrunnen var en sak om etablering av en gjenbruksstasjon i Vika og hvilke konsekvenser dette ville få for selskapets økonomi og behov for gebyr-økning. I samme møte ba kommunestyret rådmannen om å gjennomføre en utredning av ulike alternativer for driften i HAF.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med selskapskontrollen vil være å undersøke i hvilken grad selskapet har en drift som er i samsvar med sentrale føringer fra eierne og andre sentrale krav som gjelder HAF IKS, samt om selskapet har en god økonomisk drift.

Med bakgrunn i formålet er det utarbeidet følgende problemstillinger som vil bli undersøkt:

1. Følger selskapet opp sentrale føringer fra eierne og sentrale krav i regelverket for HAF sin virksomhet og organisering? Under dette kan det blant annet være aktuelt å vurdere:

- a) I hvilken grad følger selskapet opp sentrale føringer gitt av eierne?
- b) I hvilken grad har selskapet en drift i samsvar med KS sine føringer for slike selskap og lov om interkommunale selskap?
- c) I hvilken grad har selskapet etablert rutiner i samsvar med krav til offentlighet og krav i forvaltningsloven?
- d) I hvilken grad følger selskapet opp pålegg fra aktuelle tilsynsmyndigheter?

2. Har selskapet en forsvarlig økonomisk drift?

- a) I hvilken grad har selskapet en tilfredsstillende økonomisk situasjon (egenkapital, likviditet, soliditet, lån) og er handlingsrommet tilstrekkelig for å håndtere forpliktelser og planlagte investeringer?
- b) I hvilken grad er gebyrene høyere i kommunene som er tilknyttet HAF sammenlignet med andre kommuner, og hva er ev årsaken til dette?
- c) Har selskapet etablert tiltak for å sikre en kostnadseffektiv drift?
  - Har selskapet etablert overordnet strategi, planer og budsjett?
  - Er det etablert rutiner for rapportering på de ulike områdene i selskapet?
  - Hvordan følger selskapet opp at driften er kostnadseffektiv?
  - Er det etablert tiltak for å sikre effektiv drift?
  - Hvordan er konsekvensen av konkursen i Reno-Nord håndtert?
- d) Har selskapet etablert gode rutiner for beregning av og rapportering om selvkost?
- e) Har selskapet etablert tilstrekkelig med rutiner for å unngå kryss-subsidiering mellom HAF IKS og datterselskap?

- f) I hvilken grad blir det lagt til grunn tilstrekkelige utredninger før gjennomføring av større investeringer (for eksempel mht. konsekvens for gebyrøkning)?
- g) Er likebehandling av eierne lagt til grunn som prinsipp for prising av tjenester på tvers av kommunene?

2. Kontrollkriterier

2.1 Innledning

Kontrollkriteriene vil bli hentet fra og utledet av autoritative kilder, rettsregler, politiske vedtak og fastsatte retningslinjer. Kriteriene under er ikke uttømmende for hva som kan være relevant kriterium vil kunne komme til dersom det skulle være nødvendig for å få en fullstendig undersøkelse og vurdering av problemstillingene.

2.2 Kilder for kontrollkriterier

Ved denne selskapskontrollen vil vi ta utgangspunkt i følgende kilder:

- Lov om interkommunale selskaper
- Lov om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd (offentleglova)
- Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven)
- Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester
- KS Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll
- Vedtekter for HAF KF
- Selskapets retningslinjer/rutiner
- Representantskapets vedtak
- Kommunale styringsdokument og vedtak

3. Metode

Deloitte utfører forvaltningsrevisjon i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikring er underlagt kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

3.1 Dokumentanalyse

Rettsregler og kommunale vedtak vil bli gjennomgått og benyttet som revisjonskriterier. Videre vil informasjon om selskapet slik som regnskap og dokumentasjon på etterlevelse av interne rutiner, regelverk m.m. bli samlet inn og analysert. Innsamlet dokumentasjon vil bli vurdert opp mot kontrollkriteriene.

3.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til skriftlige kilder vil Deloitte intervju utvalgte personer fra Rana kommune som er involvert i eierstyringen av HAF IKS (eierrepresentant). Det vil også gjennomføres intervju med selskapet (styreleder, daglig leder og økonomisjef). Vi tar sikte på å gjennomføre ca. 4-5 intervju.

3.3 Statistisk analyse

Revisjonen vil benytte statistikk fra KOSTRA for å sammenligne gebyr og kostnadsøkning mellom kommuner.

3.4 Verifisering og høring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til de som har blitt intervjuet for verifisering. Det er informasjon fra de verifiserte intervjureferatene som vil bli benyttet i rapporten. Informasjonen i rapporten vil bli sendt til kommunen og selskapet for verifisering og både selskapet og kommunen vil ha anledning til å utarbeide et høringssvar som vedlegges rapporten før den behandles i kontrollutvalget.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er oppdragsansvarlig partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av prosjektleder Birte Bjørkelo og Harald Halvorsen. Teamet vil ta med andre ressurser på oppdraget etter behov. Deloitte vil sette sammen et team som sikrer at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldende retningslinjer, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innenfor kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektets karakter og planen som er lagt for hvordan prosjektet skal gjennomføres vil det ta totalt inntil 266 timer å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer forberedelse av prosjektet, utarbeidelse av problemstillinger og prosjektplan, forberedelse og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeidelse og kvalitetssikring av rapport. Timetallet omfatter også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalget.

Timeestimater inkluderer ikke forberedelse og gjennomføring av presentasjon i kommunestyret. En eventuell presentasjon av rapporten i kommunestyret vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timer i tillegg til det totale timetallet som er presentert over.

Se vedlegg for oversikt over timefordeling.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil være desember 2018 og rapporten vil være klar for oversending til kontrollutvalget ved sekretariatet innen utgangen av april 2019.

For å kunne gjennomføre prosjektet innen denne fristen og med stipulert timebruk er det nødvendig at kommunen og selskapet sender over etterspurt dokumentasjon innen de frister som blir satt, og at utvalgte personer stiller til og verifiserer intervju.

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale mellom Rana kommune og Deloitte.

Bergen, 4. desember 2018

Stein Ove Songstad

Oppdragsansvarlig partner

Deloitte.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NWE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries and territories bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

PS 97/18 Notat til formannskapet fra Ordføreren - Situasjonen knyttet til eventuell etablering av en gjenbruksstasjon i Vika

Saksprotokoll - Kommunestyret - 15.11.2018 - sak 97/18

Vedtak:

Kommunestyret henstiller til kommunens egne representanter i HAF representantskap om å be om et nytt representantskapsmøte.

Kommunestyret ber rådmannen om å utrede de juridiske og økonomiske forhold og konsekvenser rundt kommunens deltakelse i HAF IKS, og i den forbindelse vurdere følgende

alternativer for hvordan kommunen kan løse sine lovpålagte oppgaver innenfor avfallshåndtering:

- 1) Videreføre deltakelse i Helgeland Avfallsforedling IKS
- 2) Delta i annet interkommunalt samarbeid
- 3) Håndtere husholdningsavfall i egenregi
- 4) Kjøpe tjenester fra private aktører enten med hjemmel i en etablert enerett eller som vanlig tjenesteløp.

Kommunestyret ber rådmannen sørge for at dette tas inn i arbeidet som rådmennene i eierkommunene skal gjøre for å utarbeide eierskapsmelding.

Kommunestyret ber videre kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet. Dette må gis prioritert slik at det kan ses i sammenheng med eierskapsmeldingen.

Kommunestyret forventer at eierskapsmeldingen legges fram for politisk behandling 1. halvår 2019.

Behandling:

Rådmann Robert Pettersen orienterte om notat som er sendt ut med svar på spørsmålene som formannskapet sendte administrasjonen i saken.

Geir Waage (AP) la frem forslag:

Kommunestyret ber rådmannen om å utrede de juridiske og økonomiske forhold og konsekvenser rundt kommunens deltakelse i HAF IKS, og i den forbindelse vurdere følgende alternativer for hvordan kommunen kan løse sine lovpålagte oppgaver innenfor avfallshåndtering:

- 1) Videreføre deltakelse i Helgeland Avfallsforedling IKS
- 2) Delta i annet interkommunalt samarbeid
- 3) Håndtere husholdningsavfall i egenregi
- 4) Kjøpe tjenester fra private aktører enten med hjemmel i en etablert enerett eller som vanlig tjenesteløp.

Kommunestyret ber rådmannen sørge for at dette tas inn i arbeidet som rådmennene i eierkommunene skal gjøre for å utarbeide eierskapsmelding.

Kommunestyret ber videre kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet. Dette må gis prioritert slik at det kan ses i sammenheng med eierskapsmeldingen.

Kommunestyret forventer at eierskapsmeldingen legges fram for politisk behandling 1. halvår 2019.

Karl Hans Rønning (SP) la frem utsettelsesforslag for SP, V, R og KrF:
Saken utsettes til fylkesmannen i Nordland har behandlet klagesaken.

Jarl Stian Johansson (H) la frem forslag:
Kommunestyret henstiller til egne representanter i HAF representantskap om å be om et nytt representantskapsmøte.

Votering:

Utsettelsesforslaget fremmet av Karl Hans Rønning (SP) falt med 7 stemmer (SP, V, R og KrF).

Det ble votert over forslaget fra AP. Forslaget ble vedtatt med 28 (AP, SV, H, FrP) mot 7 (SP, V, KrF og R) stemmer.

Det ble så votert over forslaget fremmet av H. Forslaget ble enstemmig vedtatt (35-0).

Saksprotokoll - Formannskapet - 06.11.2018 - sak 105/18

Vedtak:

Formannskapet i Rana ber om at rådmannen utreder følgende forhold og framlegge dette for kommunestyret den 15. november i år:

- 1) Hva er de juridiske og økonomiske konsekvensene av at Rana kommune eventuelt går ut av HAF?
- 2) Vedtaket i HAF innebærer at Rana kommunes innbyggere må betale for levering på en eventuell gjenbruksstasjon. Er dette forenelig med selskapets vedtekter knyttet til likebehandling?
- 3) Hva er konsekvensene av at Rana kommunestyre eventuelt motsetter seg å vedta selskapets forslag til økte gebyrer for de kommende årene?
- 4) Har Rana kommune anledning til å legge ned bygge- eller deleforbud knyttet til en eventuell etablering av en eventuell gjenbruksstasjon i Vika?

Formannskapet i Rana viser for øvrig til det pågående arbeidet med eierskapsmelding for HAF og ber kommunestyret om å be kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet.

Behandling:

Ordfører Geir Waage la frem forslag (side 2, konklusjon i vedlegg):

Formannskapet i Rana ber om at rådmannen utreder følgende forhold og framlegge dette for kommunestyret den 15. november i år:

- 1) Hva er de juridiske og økonomiske konsekvensene av at Rana kommune eventuelt går ut av HAF?
- 2) Vedtaket i HAF innebærer at Rana kommunes innbyggere må betale for levering på en eventuell gjenbruksstasjon. Er dette forenelig med selskapets vedtekter knyttet til likebehandling?
- 3) Hva er konsekvensene av at Rana kommunestyre eventuelt motsetter seg å vedta selskapets forslag til økte gebyrer for de kommende årene?
- 4) Har Rana kommune anledning til å legge ned bygge- eller deleforbud knyttet til en eventuell etablering av en eventuell gjenbruksstasjon i Vika?

Formannskapet i Rana viser for øvrig til det pågående arbeidet med eierskapsmelding for HAF og ber kommunestyret om å be kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet.

Votering:

Forslaget fra ordfører Geir Waage ble vedtatt med 11 (AP, SV, H, Sp, KrF) mot 1 (V) stemme.

Notat til formannskapet fra Ordføreren - Situasjonen knyttet til eventuell etablering av en gjenbruksstasjon i Vika

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	105/18	06.11.2018
Kommunestyret	97/18	15.11.2018

Saksprotokoll - Formannskapet - 06.11.2018 - sak 105/18**Vedtak:**

Formannskapet i Rana ber om at rådmannen utreder følgende forhold og framlegge dette for kommunestyret den 15. november i år:

- 1) Hva er de juridiske og økonomiske konsekvensene av at Rana kommune eventuelt går ut av HAF?
- 2) Vedtaket i HAF innebærer at Rana kommunes innbyggere må betale for levering på en eventuell gjenbruksstasjon. Er dette forenelig med selskapets vedtekter knyttet til likebehandling?
- 3) Hva er konsekvensene av at Rana kommunestyre eventuelt motsetter seg å vedta selskapets forslag til økte gebyrer for de kommende årene?
- 4) Har Rana kommune anledning til å legge ned bygge- eller deleforbud knyttet til en eventuell etablering av en eventuell gjenbruksstasjon i Vika?

Formannskapet i Rana viser for øvrig til det pågående arbeidet med eierskapsmelding for HAF og ber kommunestyret om å be kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet.

Behandling:

Ordfører Geir Waage la frem forslag (side 2, konklusjon i vedlegg):

Formannskapet i Rana ber om at rådmannen utreder følgende forhold og framlegge dette for kommunestyret den 15. november i år:

- 1) Hva er de juridiske og økonomiske konsekvensene av at Rana kommune eventuelt går ut av HAF?
- 2) Vedtaket i HAF innebærer at Rana kommunes innbyggere må betale for levering på en eventuell gjenbruksstasjon. Er dette forenelig med selskapets vedtekter knyttet til likebehandling?
- 3) Hva er konsekvensene av at Rana kommunestyre eventuelt motsetter seg å vedta selskapets forslag til økte gebyrer for de kommende årene?
- 4) Har Rana kommune anledning til å legge ned bygge- eller deleforbud knyttet til en eventuell etablering av en eventuell gjenbruksstasjon i Vika?

Formannskapet i Rana viser for øvrig til det pågående arbeidet med eierskapsmelding for HAF og ber kommunestyret om å be kontrollutvalget sørge for at det blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet.

Votering:

Forslaget fra ordfører Geir Waage ble vedtatt med 11 (AP, SV, H, Sp, KrF) mot 1 (V) stemme.

Rådmannens innstilling

Saksopplysninger

Ordfører Geir Waage fremmet denne sak til møte i formannskapet 06.11.2018. Saken ble vedtatt til behandling av formannskapet.

Saken ligger vedlagt.

Vedlegg:

1 Notat til formannskapet: Situasjonen knyttet til eventuell etablering av en gjenbruksstasjon

NOTAT TIL: Formannskapet i Rana kommune

FRA: Ordføreren

SAK: Situasjonen knyttet til eventuell etablering av en gjenbruksstasjon i Vika

Det vises til situasjonen i Helgeland Avfallsforedling IKS, hvor styret mot styreleders stemme innstilte på bygging av en gjenbruksstasjon i Vika. Representantskapet i HAF vedtok med 10 mot 6 stemmer denne innstillingen.

Den 24. mai i år sendte ordføreren følgende brev til styreleder i HAF med kopi til daglig leder:

«ANGÅENDE GJENVINNINGSANLEGG/MILJØSTASJON I VIKA

Det vises til planene for gjenvinningsanlegg/miljøstasjon i Vika ved HAF IKS sitt anlegg. Rana kommune vil, som tidligere, at HAF IKS finner en løsning for sentrumsnært mottak av avfall da dette er noe som tjener både innbyggere og miljø.

Imidlertid vil jeg be om at HAF IKS i tillegg til arbeidet med en slik stasjon på den/de tomter selskapet disponerer i umiddelbar nærhet til sitt bygg vurderer følgende:

- om det finnes andre tomter i området som kan benyttes for formålet.**
- om det er mulig å samarbeide med et eller flere andre selskaper for å få en løsning med sentrumsnært mottak, i så fall under hvilke forhold (juridiske, konkurransemessige).**

Jeg er klar over at ovenstående punkter ikke er behandlet i representantskapet. På den bakgrunn ber jeg om at representantskapet kalles inn til ekstra møte, dersom styret i HAF finner det nødvendig for å behandle saken.»

I pressemeldingen som ble sendt ut samme dag presiserte jeg også følgende:

-En eventuell økning av HAFs låneramme og en ytterligere økning i renovasjonsgebyret er ikke svaret på den utfordringen vi står overfor, sier Rana-ordføreren.

Jeg registrerer at administrasjonen, styrets flertall og representantskapets flertall har valgt å ikke imøtekomme dette.

Sakspapirene som ble sendt ut til representantskapets medlemmer er mangelfulle og saken er dårlig utredet. Det framkommer ikke hvordan investeringen i en gjenbruksstasjon vil påvirke selskapets gjeld, likviditet og gebyret som innbyggerne betaler årlig.

Selskapet har en egenkapital på under 10 prosent og er i deler av året avhengig av kassakreditt for å kunne betale lønn til ansatte og dekke løpende utgifter for øvrig.

Det vises for øvrig til rådmannen i Rana sitt notat som ble omdelt på representantskapsmøtet.

Konklusjon:

På denne bakgrunn ber Formannskapet i Rana om at rådmannen utreder følgende forhold og framlegge dette for kommunestyret den 15. november i år:

1. Hva er de juridiske og økonomiske konsekvensene av at Rana kommune eventuelt går ut av HAF?
2. Vedtaket i HAF innebærer at Rana kommunes innbyggere må betale for levering på en eventuell gjenbruksstasjon. Er dette forenelig med selskapets vedtekter knyttet til likebehandling?
3. Hva er konsekvensen av at Rana kommunestyre eventuelt motsetter seg å vedta selskapets forslag til økte gebyrer for de kommende årene?
4. Har Rana kommune anledning til å legge ned bygge- og deleforbud knyttet til en eventuell etablering av en eventuell gjenbruksstasjon i Vika?

Formannskapet i Rana viser for øvrig til det pågående arbeidet med eierskapsmelding for HAF og ber kommunestyret om å be kontrollutvalget sørge for at blir gjennomført en forvaltningsrevisjon og selskapskontroll av selskapet.

Ordføreren i Rana 6. november 2018

Geir Morten Waage

Vedlegg: 1: KOMMENTAR TIL SAK 11/18 : Ny gjenvinningsstasjon i Vika

Viser til ordførers henvendelse om gjennomgang og kvalitetssikring av saksdokumentene til representantskapsmøte i HAF. Som rådmann har jeg ikke formelt ansvar for innholdet i saksdokumentene til de styrende organene i ett interkommunalt selskap. Det er det administrasjonen og styret i HAF IKS som har. Men siden beslutninger som fattes av selskapets styrende organer har konsekvenser for innbyggerne i Rana, og det er kommunestyret i Rana som skal fatte endelig vedtak om avfallsgebyr, tillater jeg meg å mene noe om sak 11/18, ny gjenvinningsstasjon i Vika.

Saksfremstillingen belyser ikke i tilstrekkelig grad viktige spørsmål som hvorfor det er nødvendig å anlegge en gjenvinningsstasjon nært sentrum. I en fase hvor eierne arbeider med en ny eierstrategi for selskapet burde bakgrunnen og begrunnelsen for denne investeringen være klart uttalt. De strategiske vurderingene som ligger bak denne investeringen er ikke belyst i saksfremlegget. Alternative løsninger og alternative plasseringer er heller ikke tilstrekkelig utredet i saksfremlegget.

Jeg legger til grunn at gebyrøkningen på 13 prosent belastes innbyggerne i alle eierkommunene. Dette er i tråd med vedtektene og de prinsipper som er styrende for selskapet når det gjelder selvkost og likebehandling. Blant eierne har det vært og er uttalt et klart og tydelig ønske om at selvkostprinsippet skal gjelde i hele området, og at en likebehandling av eierkommunene er en forutsetning for videre samarbeid. Dersom denne investeringen innebærer et avvik fra dette prinsippet bør dette fremkomme tydelig og begrunnes nærmere.

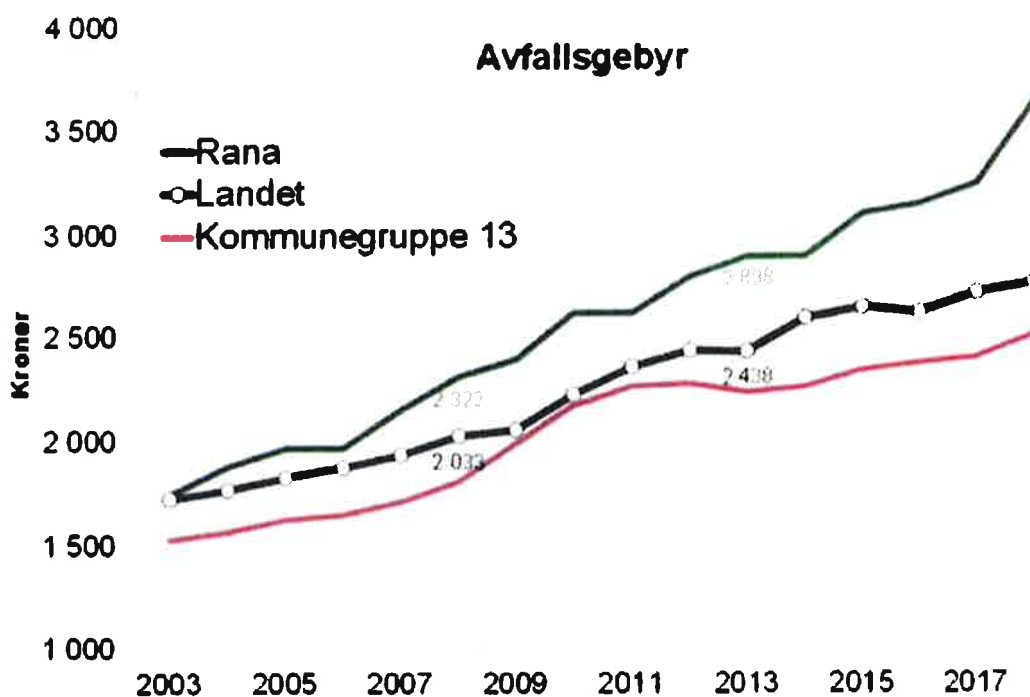
Kostnadsveksten har over flere år vært høyere enn forventet, og hvordan investeringene vil påvirke driftsøkonomien (og dermed avfallsgebyret) i ett lengre perspektiv er ikke belyst. Det er ikke tilstrekkelig å antyde en økning av avfallsgebyret på 13 prosent i kommende år. Kommunen er pålagt å planlegge i ett fireårsperspektiv, og hvordan investeringen vil påvirke gebyret i økonomiplanperioden er ikke synliggjort.

Som det fremgår av innrapporterte tall til SSB, er avfallsgebyret i HAF sitt nedslagsområde høyt sammenlignet med andre kommuner, samtidig har kostnadsveksten vært høyere enn sammenlignbare kommuner over mange år. Hvorfor det er slik, og hva selskapet gjør for å etablere å drifte kostnadseffektive renovasjonsløsninger er ikke synliggjort for Rana kommune.

Av tabell og graf under fremgår det at i 2003 lå Rana kommunes avfallsgebyr på nivå med landsgjennomsnittet, men ca 215 kr over kommunegruppe 13, det gjør vi ikke i 2018. Ranas avfallsgebyr er i 2018 44 prosent høyere enn snitt kommunegruppe 13 og 32 prosent høyere enn landsgjennomsnittet. Avfallsgebyr i 2018 i Rana er på 3 636 kr + mva. Dette er en økning på 1 886 (108 %) fra 2003, eller 1 661 kr (84 %) fra 2006.

Ca. 30 kommuner av 428 kommuner (2017) har høyere avfallsgebyr enn Rana, med andre ord har 398 kommuner tilsvarende eller lavere avfallsgebyr. Av kommunene med høyere eller tilsvarende gebyr finner vi våre samarbeidskommuner (HAF IKS) og i hovedsak små kommuner, der Finnmark er sterkt representert.

Arsgebyr avfall	2003	2006	2018	Endring i kroner	Endring i prosent
Rana	1 750	1 975	3 636	1 886	108 %
Landet	1 730	1 881	2 762	1 032	60 %
KG 13	1 535	1 656	2 517	982	64 %

Oppsummert:

Saken er slik jeg ser det uklar og ufullstendig på enkelte vesentlige punkter, og jeg mener at representantskapets medlemmer bør få avklart enkelte sentrale spørsmål, blant annet knyttet til selvkostprinsippet, før den blir behandlet. Det vil være uheldig om det treffes et vedtak som har vidtgående konsekvenser for selskapets fremtidige strategi midt i en fase hvor eierne drøfter en felles framtidig eierstrategi for selskapet. I tillegg er de økonomiske konsekvensene av prosjektet betydelige, og det i en situasjon hvor selskapets økonomiske situasjon er uoversiktlig. Det vises i den forbindelse til at selskapets styreleder har stemt mot prosjektet av ovennevnte grunner.

Vennlig hilsen

Robert Pettersen

Rådmann

Telefon: 75 14 50 42 Mobil: 900 48 541

E-post: robert.pettersen@rana.kommune.no

RANA KOMMUNE

www.rana.kommune.no

Vedlegg 2: Kopi av brev sendt til styrets leder med kopi til daglig leder 24.05.2018

Vedlegg 3: Kopi av pressemelding sendt 24.05.2018

HELGELAND AVFALLSFØREDLING IKS
v/styrets leder Eigil Dåbakk
Postboks 1295 Sentrum
8602 MO I RANA

Mo i Rana, 24.05.2018

Saksnr. -dok.nr
2017/2644-2

Arkivkode
M50

Avd Saksb
SERVICE GBR

Deres ref.

Angående gjenvinningsanlegg/Miljøstasjon i Vika.

Det vises til planene for gjenvinningsanlegg/miljøstasjon i Vika ved HAF IKS sitt anlegg. Rana kommune vil, som tidligere, at HAF IKS finner en løsning for sentrumsnært mottak av avfall da dette er noe som tjener både innbyggere og miljø.

Imidlertid vil jeg be om at HAF IKS i tillegg til arbeidet med en slik stasjon på den/de tomter selskapet disponerer i umiddelbar nærhet til sitt bygg vurderer følgende:

- om det finnes andre tomter i området som kan benyttes for formålet.
- om det er mulig å samarbeide med et eller flere andre selskaper for å få en løsning med sentrumsnært mottak, i så fall under hvilke forhold (juridiske, konkurransemessige).

Jeg er klar over at ovenstående punkter ikke er behandlet i representantskapet. På den bakgrunnen ber jeg om at representantskapet kalles inn til ekstra møte, dersom styret i HAF finner det nødvendig for å behandle saken.

Med hilsen

Geir Morten Waage
Ordfører

Telefon: +47 75 14 50 32

Mobil: +47 909 33 590

E-post: geir.waage@rana.kommune.no

RANA KOMMUNE

www.rana.kommune.no

Kopi: HAF IKS v/Daglig leder Geir Nerdal

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

Adresse:

Telefon: + 47 75 14 50 00

Internett: www.rana.kommune.no

Org.nr: 872 418 032

Rådhusplassen 2

E-post: postmottak@rana.kommune.no

Bankgiro: 4516 23 78264

Ph 173, 8601 Mo i Rana

Waage, Geir

Fra: Waage, Geir
Sendt: torsdag 24. mai 2018 13.35
Til: Rana Blad; 'Hansen Hugo'; 'roger@ranano.no'; 'Hedda Hiller';
'tips@ranano.no'
Kopi: 'eigil.dabakk@molab.no'; 'Geir Nerdal'
Emne: PRESSEMELDING: Gjenvinningsanlegg/miljøstasjon i vika

Jeg har i dag sendt et brev til styreleder i HAF IKS med kopi til daglig leder:

ANGÅENDE GJENVINNINGSANLEGG/MILJØSTASJON I VIKA

Det vises til planene for gjenvinningsanlegg/miljøstasjon i Vika ved HAF IKS sitt anlegg. Rana kommune vil, som tidligere, at HAF IKS finner en løsning for sentrumsnært mottak av avfall da dette er noe som tjener både innbyggere og miljø.

Imidlertid vil jeg be om at HAF IKS i tillegg til arbeidet med en slik stasjon på den/de tomter selskapet disponerer i umiddelbar nærhet til sitt bygg vurderer følgende:

- om det finnes andre tomter i området som kan benyttes for formålet.
- om det er mulig å samarbeide med et eller flere andre selskaper for å få en løsning med sentrumsnært mottak, i så fall under hvilke forhold (juridiske, konkurransemessige).

Jeg er klar over at ovenstående punkter ikke er behandlet i representantskapet. På den bakgrunnen ber jeg om at representantskapet kalles inn til ekstra møte, dersom styret i HAF finner det nødvendig for å behandle saken.

-Det er viktig å få løst denne saken på en god måte både for befolkning og miljø. Det er også et stort økonomisk løft. Derfor ber jeg på vegne av Rana kommune som den største eieren i HAF IKS om at styret og administrasjon vurderer andre løsninger som kanskje kan være bedre økonomisk og som forhåpentligvis kan bety en løsning som kan få bredere tilslutning, sier ordfører i Rana Geir Waage i en kommentar til hvorfor andre løsninger bør vurderes.

-En eventuell økning av HAFs låneramme og en ytterligere økning i renovasjonsgebyret er ikke svaret på den utfordringen vi står overfor, sier Rana-ordføreren.

Med hilsen

Geir Morten Waage
Ordfører

Telefon: +47 75 14 50 32

Mobil: +47 909 33 590

E-post: geir.waage@rana.kommune.no

 RANA KOMMUNE
www.rana.kommune.no